

**Komise pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky JČMF,
pobočný spolek JČMF Olomouc
a
Gymnázium Velké Meziříčí**

XXII. seminář
o filosofických otázkách
matematiky a fyziky

17. až. 20. srpna 2026

K programu

- Omluva
- Společenský večer
- Exkurze na zámek

XXII. seminář
o filosofických otázkách
matematiky a fyziky

Obr. 36 Dnešní stav sedací soupravy v expozici Muzea Velké Meziříčí. Foto: J. Valenta, říjen 2019

František Závíška – moderní klasik české teoretické fyziky

Jan Valenta a Václav Křepelka

Matematicko-fyzikální fakulta, Univerzita Karlova, Praha

Byl-li Kolářek náš fysik-klasik, byl Závíška moderní klasik – tím slovem míním fysiku nekvantovou.

Viktor Trkal

Běh života

- 1879 rok narození ve Velkém Meziříčí
- 1898 maturita po studiích na gymnáziu v Třebíči (Jakub Deml) a v Brně, začátek studia M a F na filosofické fakultě UK
- 1900 asistent prof. Kolářka na technice v Brně
- 1908 ustanoven asistentem u prof. Kolářka na UK
- 1906/1907 pobyt v Cavendishově laboratoři v Cambridge u J. J. Thomsona a C. T. R. Wilsona (byla to však až druhá volba, 1906 L. Boltzmann))
- 1914 mimořádným profesorem, od roku 1919 řádným profesorem teoretické fyziky UK
- 1927/1928 děkanem již přírodovědecké fakulty UK
- 1941/1942 se měl stát rektorem UK
- 1944 zatčen, věznění v Mauthausenu a pak v Osterode, 1945 přežil pochod smrti a umírá vysílením v lazaretu

Obr. 8 František Závěška se synem Janem asi v roce 1918.
Archiv Muzea Velké Meziříčí

Z osobního života

1912 sňatek s Milkou Škodovou z VM, spřízněn s Janem Kašparem

Závěškovi vedli bohatý kulturní a společenský život v Praze i ve Velkém Meziříčí, kde trávili často prázdniny

Závěška byl mnohostranným sportovcem, podnikal pěší túry, byl zaníceným botanikem, hrál tenis, lyžoval, rád fotografoval, ...

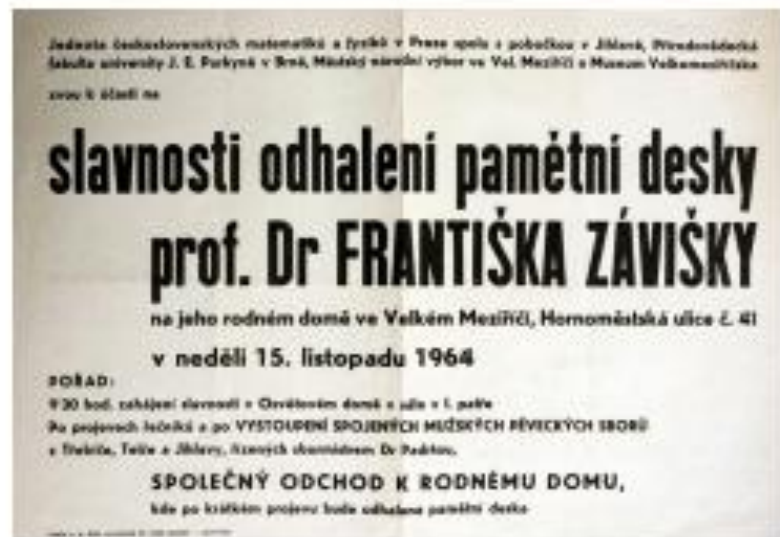
Závěškovi podporovali velkomeziříčské studenty při pobytu v Praze

Osobní tragédie: zemřeli oba synové (po narození a ve věku 4 let na obrnu), pod vlivem těchto událostí přestali Závěškovi do VM na čas jezdit

- Poklidný život akademického pracovníka přerušila až okupace, ...

Odborná činnost a angažovanost v Jednotě

- Prof. Brdička: „Záviška byl naším vynikajícím teoretickým fyzikem s rozsáhlým přehledem po celé fyzice i jejích aplikacích, jehož teoretické práce především v teorii vlnovodů předběhly dobu. Byl vynikajícím univerzitním učitelem a nezapomenutelným přednášejícím s kulturou ducha i přednesu.“
- Vědecké práce: v oblasti optiky, šíření elektromagnetických vln v prostoru, v němž jsou vodivé nebo nevodivé válce, nebo trubice.
- Mnoho referativních článků o pokrocích ve fyzice, recenzní a redakční činnost, péče o knihovnu Jednoty a její předseda na období 1942-1945
- Publikace: Mechanika (1933), Thermodynamika (1943), Kinetická theorie plynů (1951, M. Brdička)
- **Populárně-vědecká knížka...**

Obr. 29 Plakát k odhalení Závíškovy pamětní desky 15. 11. 1964. *Archiv Muzea Velké Meziříčí*

Obr. 30 Hosté na slavnosti 15. 11. 1964: v první řadě zleva V. Jarník, V. Kořínek, F. Kahuda, B. Němec a E. Závíšková. Vlevo v druhé řadě sedí M. Valouch. *Archiv Muzea Velké Meziříčí*

Odhalení pamětní desky v roce 1964

Obr. 31 František Kahuda (původně teoretický fyzik, žák F. Závíšky), 1. náměstek Ministerstva školství a kultury, předseda Jednoty, hovoří před odhalením pamětní desky. *Archiv Muzea Velké Meziříčí*

Pamětní deska a hrob

Obr. 32 Odhalená pamětní deska, dílo akademického sochaře Jiřího Marka. Archiv Muzea Velké Meziříčí

Obr. 33 Hrob F. Závitsky, odhalený v dubnu 1970, také dílo akad. sochaře J. Marka. Archiv Muzea Velké Meziříčí

- Jednota, 1925
- Velice ceněná publikace
- Přednášková činnost
- Diskuse s prof. Posejpalem a s prof. Hostinským
- Úvod k chystané monografii s Václavem Hlavatým

ALBERT EINSTEIN
THEORIE RELATIVITY
SPECIÁLNÍ I OBECNÁ

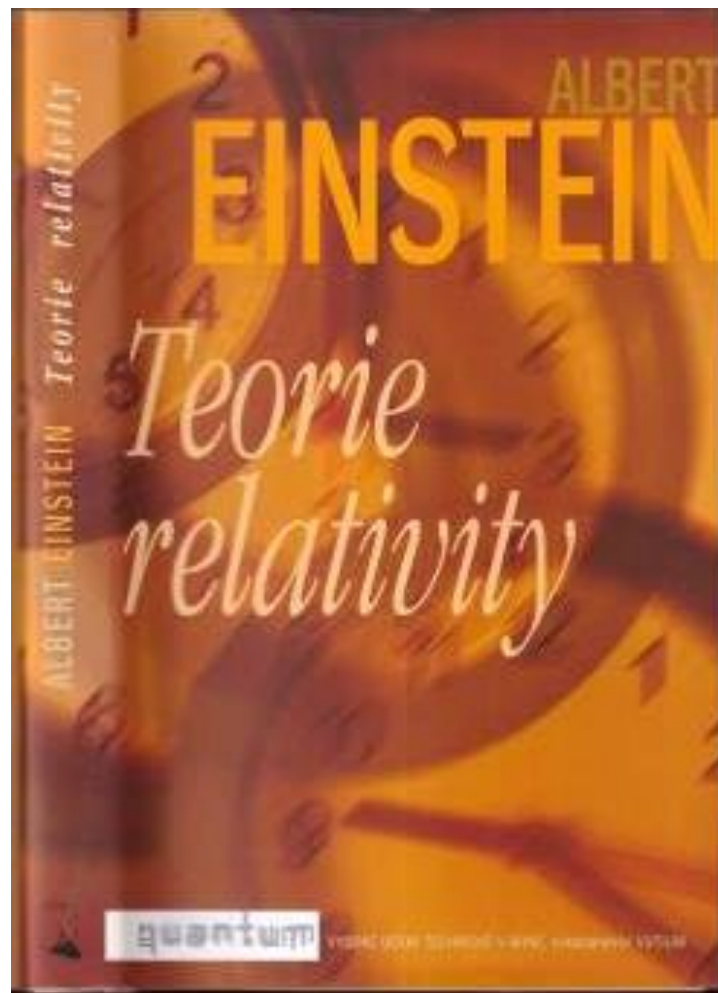
Lehce srozumitelný výklad

Se zvláštní předmluvou autorovou

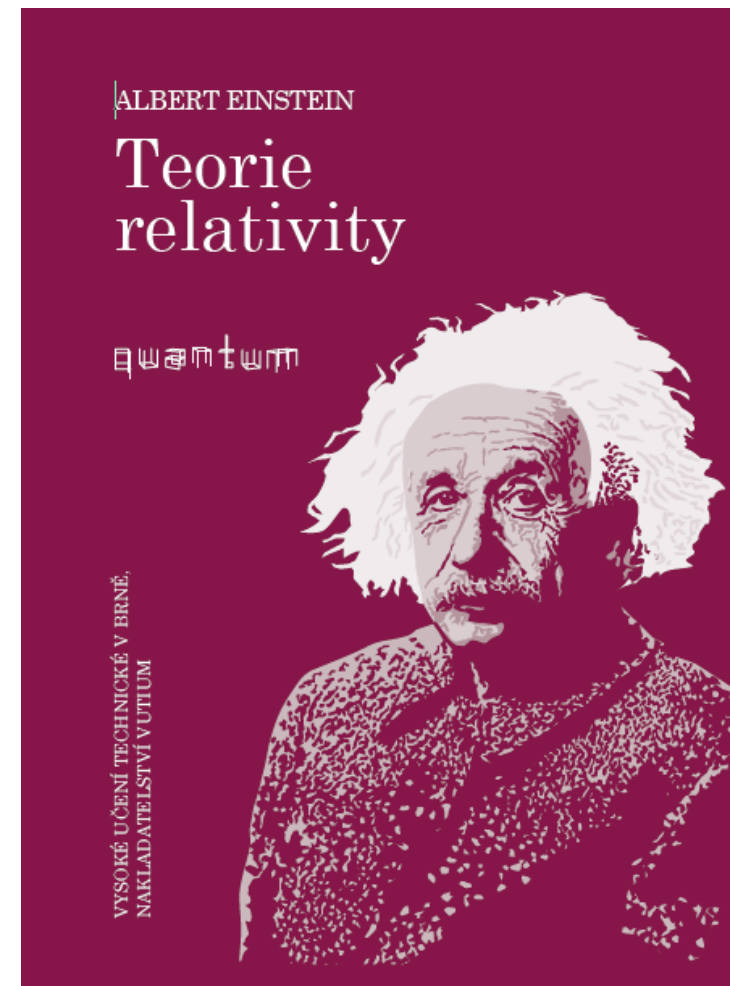
k českému vydání

1923

1923

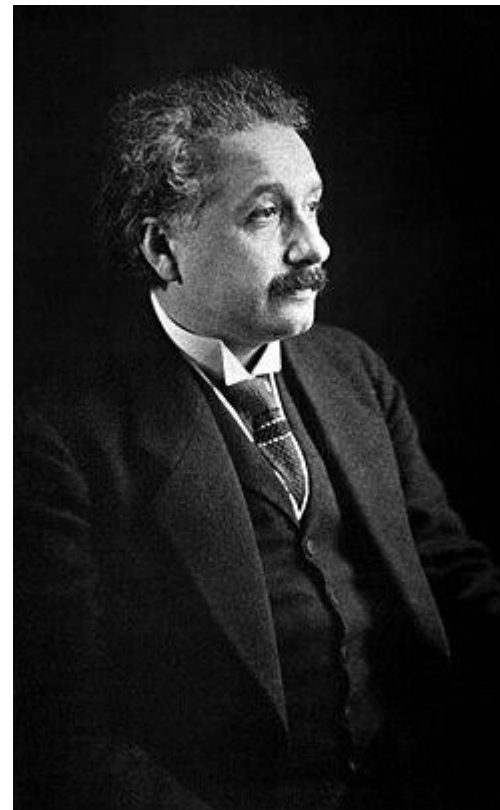
2005

2022

- Mohli se potkat?
- Ano.
- Potkali se?
- Nevíme.

Závěrka v Praze (kromě let 1906-1907), Einstein v Praze v letech 1911-1912